

JOSEP COROMINAS FONT, FARMACÈUTIC DE LA CIUTAT DE SOLSONA (S. XIX – XX)

Benvolguts lectors del Celsona, plau-me recordar en aquest escrit una de les persones que als segles XIX i XX dedicà part de la seva vida a una lloable professió, la de farmacèutic a la ciutat de Solsona.

Nascut a Berga a mitjans del segle XIX, Josep Corominas Font estudià uns anys al Seminari de Solsona. En deixar d'aspirar als ordes sagrats, començà la carrera de Farmàcia a la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona. La professió de Farmacèutic li permetria complir el seu anhel de servir i estar disponible a les necessitats de les persones, i formar una família.

L'any 1880, Josep Corominas Font tenia 28 anys i la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona li concedí el "Premio ordinario de la asignatura de Farmacia química orgánica". I l'any següent -1881- el "Ministro de Fomento" en nom del "Rey de España" li concedí el títol de "Licenciado en Farmacia".

Josep Corominas Font es casà amb Teresa Pallarès Bragat del poble d'Agramunt, amb la qual visqué a la plaça Sant Joan de Solsona, on tingueren tres fills, el Ramon, el Pere i la Joana.

Solsona fou també on Josep Corominas Font començà a exercir

Josep Corominas Font, farmacèutic de Solsona.

de farmacèutic als baixos de la casa de la plaça de Sant Joan on residia, tot-hora procurant la millora i la cura de la salut de les persones a les quals assistia vocacionalment amb honestat, rigor, diligència i responsabilitat.

Les farmàcies d'aquells temps solien ser de petites dimensions, tenien un mostrador a la part davantera, en el qual no faltava la farmacopea, el llibre oficial on recopilaven les receptes de productes amb propietats medicinals i s'hi incloïen els elements de la seva composició, les mesures i els mètodes de preparació.

Molts dels ingredients dels remeis s'emmagatzemaven en un bé de Déu de pots de ceràmica estannífera elaborats al torn i banyats amb un vernís que els donava un color blanc de base que després es decorava i s'hi retolava el que seria el seu contingut. Pots que els farmacèutics solien comprar a apotecaris d'èpoques anteriors. A la farmàcia Corominas, per exemple, n'hi havia del segle XVIII.

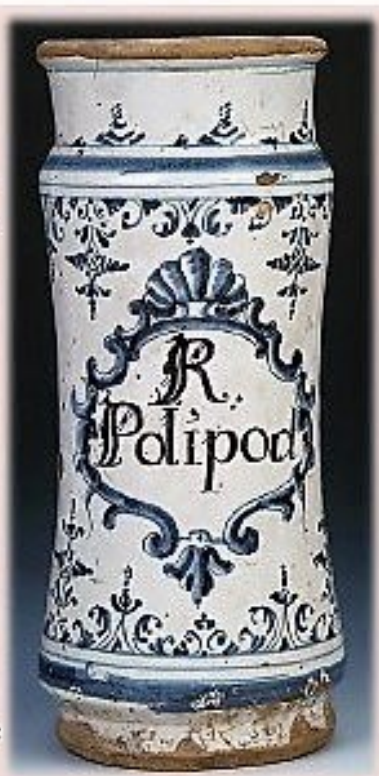
Les farmàcies solien disposar també de rebotiga, petit laboratori situat a la part del darrere de la botiga de farmàcia, on el farmacèutic confeccionava les seves fórmules magistrals a partir de components simples -vegetals, minerals o animals- o compostos.

El farmacèutic Corominas tenia uns excel·lents proveïdors de plantes i animals per a elaborar els seus medicaments. La gent del vinyet solsoní, amb la qual tenia molt bona relació, li portava tota classe de plantes, serps... que ell li demanava.

A la seva rebotiga, doncs, fent ús de **balances** (s'hi dosificaven tots els productes de manera precisa), **morters** (s'hi mesclaven i molien les diferents substàncies naturals. El morter és un dels símbols de la farmàcia, juntament amb la serp enroscada a la copa d'Higiea, deessa grega de la salut), **bosses de paper**, **capsetes**, **ampolles** de vidre, **motlles** per als supositoris, **instrumental** per a les emplastracions... el farmacèutic Corominas elaborava xarops, ungüents, pomades, pólvores que posava en diminutes capsetes de pa d'àngel, per tal que el pacient se les pogués empassar sense dificultat.

Balances de precisió i pot apotecari propietat del farmacèutic Corominas. Ubicació actual: Museu D. i C. de Solsona.

Al segle XIX, però, no totes les persones podien pagar els serveis farmacèutics. Els preus dels medicaments no anaven en consonància amb els salaris. Mes, Josep Corominas Font servia i assistia tothom, per la qual cosa fou anomenat el farmacèutic dels pobres.

La rebotiga també era el lloc on el farmacèutic Corominas acollia les moltes persones que desitjaven fer-li consultes, i el lloc on conversava amb metges i altres persones que l'anaven a visitar.

Els farmacèutics d'aquells temps solien gaudir d'un cert reconeixement científic -especialment pels seus coneixements de les ciències naturals- i social. Al farmacèutic Josep Corominas Font se li oferí ostentar el càrrec d'alcalde de la ciutat de Solsona. Ell, però, per principis morals no cregué oportú acceptar l'esmentat càrrec polític. El poder no anava amb ell.

Segons deixà escrit el Dr. Josep Falp i Plana al seu llibre "Topografia Médica de Solsona y Distritos Adyacentes", editat l'any 1900, al tombant de segle Solsona comptava amb tres metges -un d'ells forense- un veterinari, una llevadora i tres farmacèutics. Per tant, la farmàcia Corominas gaudia de la companyia de dues farmàcies més, a la qual cosa puc afegir que una d'aquestes farmàcies era la del reconegut farmacèutic Ramon Vilà Barniol, que la tenia emplaçada al carrer Sant Miquel núm. 6.

Gràcies a la informació escrita pel Dr. Falp, tot seguit podem conèixer una mica la ciutat de 2.304 habitants, en la qual exercien aquests professionals de la salut. Abans de fer-ho, però, en escaure's que el llibre fou editat l'any en què fou publicat el llibre de poesia "Visions & Cants" escrit per Joan Maragall i Gorina i que un dels cants -El cant de la senyera, amb música de Lluís Millet i Pagès- s'adoptà com a himne de tots els orfeons de Catalunya; n'anotaré els versos següents:

**"Oh bandera catalana, / nostre cor t'és ben fidel:
volaràs com au galana / pel damunt del nostre anhel:
per mirar-te sobirana, alçarem els ulls al cel.
I et durem arreu enlaire, / et durem, i tu ens duràs:
voleiant al grat de l'aire, / el camí assenyalaràs.
Dona veu al teu cantaire, / llum als ulls i força al braç."**

Bé, pel que fa a la ciutat de Solsona de finals del segle XIX i de primers del segle XX, esmentaré que la indústria principal era la fabricació de ganivets. Hi havia uns 12 tallers, en els quals treballaven unes 46 persones. Segons el Dr. Falp, la ciutat estava envoltada d'una alta muralla desguarnida de les seves torres de defensa i ruïnosa a trossos. Comptava amb quatre portes d'entrada: Portals del Travesset, del Castell, del Pont i de Llobera. Als carrers estrets, tortuosos i ombrívols no hi havia trànsit rodat i en ben pocs voreres, però tots comptaven amb un bon empedrat d'amples lloses sense clots ni fangars. El passeig més llarg era el dels Caputxins.

El Vall que circumdava la ciutat, en la seva regió septentrional, serpentejava a l'ombra d'altíssims pollancre, igual que la ribera.

La ciutat disposava de dos safareigs públics. Un de construcció moderna, al Vall Fred, i un altre al costat del Molí dels Capellans. Essent moltes les dones que anaven a rentar a la ribera.

Pel que fa a les esglésies comentà, entre altres: Catedral, hi cabien prop de 3.500 persones; Monges, era la major església de totes, després de la catedral; Caputxins, malgrat que de dimensions més petites, hi passaven més fidels que per la catedral; Hospital, com la de les monges era l'església predilecta dels pagesos.

Redacció del diari Lacetània. De dreta a esquerra: Ramon Corominas Pallarès -farmacèutic-, Ramon Corominas Rodamilans i Josep Angermí

Antiga plaça de St. Joan. El farmacèutic Josep Corominas Font havia residit a la casa que fa cantonada amb el carrer de les Terçeries, als baixos de la qual tenia oberta la farmàcia (ACS. Arxiu Vicens)

Amb referència a l'enllumenat i calefacció, el Dr. Falp digué, entre altres, que Solsona posseïa un bon enllumenat elèctric, alhora que econòmic, a expenses de la força hidràulica del Cardener, on es trobava la fàbrica productora. Per la mòdica quota de sis rals al mes es permetia que cada veí consumís a discreció el fluid d'una llum elèctrica. Respecte a la calefacció, a més de parlar de les llars, comentà que el braser s'usava sovint i les habitacions dels col·legis s'escalfaven amb llenya.

Dels cafès de Solsona esmentà que, llevat d'un que era prou gran i espaiós, els altres eren molt reduïts.

Fa de molt bon saber que quant a les Escoles, el Seminari i l'Hospital el Dr. Falp escrigué coses com és ara: -Escoles- Difícilment trobaríem a Espanya edificis que reunissin més bones condicions higièniques que les escoles de Solsona. -Seminari nou- Les epidèmies de tifus que s'aferraven als cossos dels estudiants quan s'apilotaven en les sales del Palau Episcopal han desaparegut amb l'ús d'aquest nou alberg, la qual cosa és una prova eloqüent de com és de beneficiosa la higiene en els edificis públics. -Hospital- Orgullosa cal que estigui Solsona d'haver confiat al caritatiu zel de les germanes carmelites un hospital en què la ciència no pot exigir a l'art res millor en el concepte d'utilitat pràctica. (...) Si formosa és la seva topografia, no menys bel·leses descobreix l'higienista al seu interior.

El Dr. Falp també redactà un bon llistat de malalties que patien els solsonins, del qual, però, sols esmentaré les següents: Febres

eruptives, afeccions catarrals, reumatisme agut, artritis, angina de pit, hepatitis i alcoholisme, anèmia i tuberculosi.

Em crida l'atenció el fet que, segons el Dr. Falp, llavors l'esperança de vida era molt més gran per a la classe camperola, segurament pel seu règim alimentari.

I vet aquí que acabo aquest molt breu resum de la informació del Dr. Falp, transcrivint el següent bocinet d'informació sobre les farmàcies solsonines: A les farmàcies de Solsona, les més ben assortides d'aquest partit judicial i on no admeten quotes, hi acudeixen els pagesos de deu llegües al voltant amb la recepta del veterinari, una mica més maimons si la recepta és del metge, fins al punt que en la majoria de casos aquest perd el seu oportunisme.

Considerant arribada l'hora d'anar acabant el present recordatori del farmacèutic Josep Corominas Font, relataré que el seu fill gran -el Ramon- estudià la carrera de Farmàcia, de la qual cosa el farmacèutic Josep estava molt content i esperava amb il·lusió que el seu fill acabés els estudis i comencés a treballar amb ell a la farmàcia. Malauradament, però, morí el dia 30 de setembre de 1922, a l'edat de 69 anys i, uns set mesos després, moria també el seu fill farmacèutic -Ramon Corominas Pallarès- a l'edat de 31 anys.

Així doncs, no fou possible l'acompliment dels anhels d'exercir plegats, pare i fill, aquesta professió vocacional.

Agraïment a M. Teresa Corominas Martín per l'atenta informació i cessió de fotografies. Actualment les fotografies es troben a l'ACS.